

V Bruseli 15. decembra 2025
(OR. en)

16829/25

COJUR 99
COMAR 53
JUR 851

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	16719/25
Predmet:	Vyhlásenie Európskej únie a jej členských štátov o plnom využívaní rámca medzinárodného morského práva v súvislosti s hrozbami, ktoré predstavuje tieňová flotila, a ochranou kritickej podmorskej infraštruktúry

Delegáciám v prílohe posielame vyhlásenie Európskej únie a jej členských štátov o plnom využívaní rámca medzinárodného morského práva v súvislosti s hrozbami, ktoré predstavuje tieňová flotila, a ochranou kritickej podmorskej infraštruktúry, ako ho schválila Rada pre zahraničné veci na svojom zasadnutí 15. decembra 2025.

**VYHLÁSENIE EURÓPSKEJ ÚNIE A JEJ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV O PLNOM
VYUŽÍVANÍ RÁMCA MEDZINÁRODNÉHO MORSKÉHO PRÁVA V SÚVISLOSTI S
HROZBAMI, KTORÉ PREDSTAVUJE TIEŇOVÁ FLOTILA, A OCHRANOU
KRITICKEJ PODMORSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY**

EURÓPSKA ÚNIA A JEJ ČLENSKÉ ŠTÁTY,

PRIPOMÍNAJÚC, ako sa uvádza v stratégii námornej bezpečnosti Európskej únie z 24. októbra 2023, že „vzhľadom na hrozby pre kritickú námornú infraštruktúru a dôsledky nezákonnej a neodôvodnenej vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine je potrebné, aby EÚ ako garant medzinárodnej bezpečnosti podnikla ďalšie kroky“. V Európskom oceánskom pakte, ktorý Európska komisia prijala 5. júna 2025, sa tiež pripomína, že „dochádza k ohrozovaniu kritických námorných infraštruktúr“.

KONŠTATUJÚC, že ohrozenie kritickej podmorskej infraštruktúry nespôsobuje len „tieňová flotila“,

KONŠTATUJÚC, že Medzinárodná námorná organizácia (IMO) vo svojej rezolúcii A.1192 (33) zo 6. decembra 2023 naliehavo vyzvala členské štáty a všetky relevantné zainteresované strany, aby podporovali opatrenia na predchádzanie nezákonným operáciám „temnej“ alebo „tieňovej flotily“ v námornom sektore. Zhromaždenie IMO v tejto rezolúcii so znepokojením vzalo na vedomie informácie o lodiach, ktoré sa zapájajú do nezákonných operácií s cieľom obísť sankcie alebo vykonávať iné nezákonné činnosti,

ZDÔRAZŇUJÚC, že Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov vo svojej rezolúcii č. 79/144 z 12. decembra 2024 uznalo, že „podmorské káble a potrubia sú životne dôležité pre svetové hospodárstvo a národnú bezpečnosť všetkých štátov, pričom si uvedomuje, že tieto káble a potrubia sú zraniteľné voči úmyselnému a náhodnému poškodeniu“, a vyzvalo štáty, aby „prijali opatrenia na ochranu podmorských káblov a potrubí a v plnej miere riešili otázky týkajúce sa týchto káblov a potrubí v súlade s medzinárodným právom, ktoré sa premietlo“ do Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve z 10. decembra 1982 (ďalej len dohovor „UNCLOS“),

STOTOŽŇUJÚC sa s výzvou štátov vyjadrenou v rámci otvorenej diskusie o námornej bezpečnosti, ktorá prebehla na zasadnutí Bezpečnostnej rady OSN 20. mája 2025 počas gréckeho predsedníctva, aby sa lepšie presadzovala existujúca medzinárodná právna ochrana, najmä pokiaľ ide o kritickú infraštruktúru, ako sú podmorské káble a potrubia,

PRIPOMÍNAJÚC, že okrem opatrení prijatých v rámci Organizácie Spojených národov a IMO prispievajú k riešeniu týchto hrozieb aj iné pracovné štruktúry. V nadväznosti na spoločné vyhlásenie zo samitu baltských spojencov v rámci NATO zo 14. januára 2025 sa identifikovali možnosti ako pristupovať k rizikám pre kritickú podmorskú infraštruktúru a čeliť výzvam, ktoré predstavuje „tieňová flotila“. EÚ a desať európskych štátov sa 16. mája 2025 dohodli na memorande o porozumení k ochrane kritickej podmorskej infraštruktúry v Baltskom mori. Ministri zahraničných vecí skupiny G7 vydali 14. marca 2025 vyhlásenie o námornej bezpečnosti a prosperite, pracuje sa na ochrane kritickej podmorskej infraštruktúry a bola zriadená osobitná skupina pre tieňovú flotilu.

KONŠTATUJÚC, že Európska rada 19. decembra 2024 prijala závery, v ktorých uvítala opatrenia proti „tieňovej flotile“, a že členské štáty v tejto súvislosti vyzvali na prijatie ďalších opatrení na zasadnutiach Európskej rady 26. júna a 23. októbra 2025. Rada Európskej únie prijala 6. júna 2025 závery o spoľahlivej a odolnej konektivite, v ktorých zdôraznila naliehavú potrebu komplexnej podpory podmorskej káblovej infraštruktúry, ako sa uvádza v Akčnom pláne EÚ na zaistenie bezpečnosti káblov,

PRIPOMÍNAJÚC, že 21. februára 2025 Európska komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku predstavili Akčný plán EÚ na zaistenie bezpečnosti káblov. V tomto akčnom pláne sa uvádza, že EÚ a jej členské štáty by mali v spolupráci s IMO dospieť k spoločnému chápaniu príslušných ustanovení medzinárodného morského práva, čo členským štátom ako pobrežným a vlajkovým štátom umožní účinnejšie chrániť kritickú infraštruktúru a prijať opatrenia v súvislosti s plavidlami „tieňovej flotily“ a so všetkými plavidlami, ktoré sú predmetom záujmu, pôsobiacimi na šírom mori. Predovšetkým by sa mal dôkladne posúdiť právny rámec pre zachytávanie plavidiel, ktoré predstavujú riziko pre EÚ, alebo vstup na ich palubu, a to v plnom súlade s dohovorom UNCLOS. V tomto akčnom pláne sa tiež navrhuje, že práca na multilaterálnej úrovni by mohla zahŕňať aj možnú diskusiu o tom, ako v plnej miere využiť všetky možné postupy v súlade s medzinárodným morským právom, aby sa posilnila ochrana podmorských káblových infraštruktúr, ako aj presadzovanie noriem a najlepších postupov,

PRIPOMÍNAJÚC, že Európska komisia 6. mája 2025 zverejnila Plán na ukončenie dovozu energie z Ruska vrátane plánovaných opatrení na riešenie problému obchádzania sankcií EÚ týkajúcich sa ropy využívaním „tieňových flotíl“,

PRIPOMÍNAJÚC, že dohovor UNCLOS, ako sa uvádza v jeho preambule, prispieva k zachovaniu mieru, bezpečnosti, spolupráce a priateľských vzťahov medzi všetkými národmi v súlade so zásadami spravodlivosti a rovnosti a napomôže hospodárskemu a spoločenskému pokroku všetkých národov sveta v súlade s cieľmi a zásadami OSN vytýčenými v jej Charte,

ZDÔRAZŇUJÚC, že sloboda širého mora vrátane slobody plavby sa musí uplatňovať s náležitým ohľadom na záujmy iných štátov a že všetky štáty vrátane vlajkových štátov musia v dobrej viere plniť svoje záväzky vyplývajúce z dohovoru UNCLOS a uplatňovať práva, jurisdikciu a slobody uznané v dohovore spôsobom, ktorý nepredstavuje zneužitie práva,

ZDÔRAZŇUJÚC, že je potrebné, aby EÚ a jej členské štáty riešili riziká súvisiace s tieňovou flotilou a riziká pre kritickú podmorskú infraštruktúru, a konštatujú v tejto súvislosti, že v súlade s článkom 3 ods. 5 Zmluvy o Európskej únii Únia prispieva „k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, najmä k dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov“,

VYHLASUJÚ A POTVRDZUJÚ:

1. svoj neochvejný záväzok voči dohovoru UNCLOS stanovujúcemu právny rámec, v ktorom sa musia vykonávať všetky činnosti na moriach a oceánoch, a ktorý predstavuje nástroj strategického významu ako základ pre vnútroštátne, regionálne a globálne opatrenia a spoluprácu v morskom sektore a ktorého univerzálny a jednotný charakter a integritu je potrebné zachovať;
2. že riziká, ktoré predstavuje „tieňová flotila“ a prípadne iné nebezpečné praktiky v oblasti lodnej dopravy, vrátane potenciálnych environmentálnych škôd, ako aj rizík pre námornú bezpečnosť a ochranu námornej dopravy, integritu medzinárodného námorného obchodu, kritickú podmorskú infraštruktúru vrátane podmorských káblov a potrubí, život a zdravie námorníkov pracujúcich na palubách plavidiel a dodržiavanie medzinárodných námorných pravidiel a noriem, sa vzťahujú na všetky moria a oceány a treba ich z právneho hľadiska posudzovať ako celok, keďže tieto riziká sú súčasťou problémov oceánskeho priestoru, o ktorom sa hovorí v treťom odseku preambuly dohovoru UNCLOS;

3. že osobitné riziko predstavujú plavidlá plaviace sa bez štátnej príslušnosti vrátane plavidiel „tieňovej flotily“. Plavidlá bez štátnej príslušnosti nepôsobia pod jurisdikciou vlajkového štátu podľa dohovoru UNCLOS. Nemajú nárok ani na slobodu širého mora vrátane slobody plavby, ani na práva, ako sú napríklad právo na pokojný prechod alebo tranzit, keďže tieto slobody a práva sa podľa morského práva udeľujú výlučne štátom. Na šírom mori nepodliehajú výlučnej jurisdikcii žiadneho štátu. Každý štát môže vstúpiť na plavidlo na šírom mori v súlade s článkom 110 dohovoru UNCLOS a vo výhradných hospodárskych zónach (ďalej len „VHZ“) v súlade s jeho článkom 58 ods. 2, ak existuje dôvodné podozrenie, že plavidlo nemá štátnu príslušnosť. Každý štát môže prijať vhodné opatrenia na palube plavidla, o ktorom sa zistí, že je bez štátnej príslušnosti, v súlade s medzinárodným právom a svojim vnútroštátnym právom. Okrem toho členské štáty EÚ uznávajú, že každý pobrežný štát môže prijať vhodné opatrenia v súlade s medzinárodným právom a svojim vnútroštátnym právom, pokiaľ ide o plavidlá bez štátnej príslušnosti, ak sa plavia v oblastiach, nad ktorými uplatňuje zvrchované práva alebo jurisdikciu. V pobrežných vodách sa na takéto plavidlá vzťahuje plná a výlučná jurisdikcia daného pobrežného štátu;
4. že všetky štáty musia dodržiavať svoje právne záväzky podľa článku 113 dohovoru UNCLOS, pokiaľ ide o prijatie zákonov a iných právnych predpisov každým z nich potrebných na zabezpečenie toho, aby sa prerušenie alebo poškodenie podmorského kábla alebo potrubia plavidlom plaviacim sa pod jeho vlajkou alebo osobou podliehajúcou jeho jurisdikcii, či už spôsobené úmyselne alebo hrubou nedbanlivosťou, považovalo za trestný čin, ak sú splnené dané podmienky. že EÚ a/alebo jej členské štáty by mali osloviť vlajkové štáty s cieľom posilniť účinné vykonávanie tohto ustanovenia podľa ich vnútroštátneho práva;
5. že každý štát má v súlade s článkom 94 dohovoru UNCLOS právnu povinnosť účinne vykonávať svoju jurisdikciu a kontrolu v správnych, technických a sociálnych záležitostiach nad loďami, ktoré sa plavia pod jeho vlajkou. V tejto súvislosti má kľúčový význam práca vykonaná v rámci IMO, pokiaľ ide o vypracovanie usmernení alebo najlepších postupov pre registráciu lodí;

6. že pobrežné štáty môžu požadovať informácie o poistení od lodí plaviacich sa v ich teritoriálnych vodách alebo vo VHZ a že preskúmajú takéto informácie tých lodí, ktoré zakotvia v jednom z ich prístavov v súlade s medzinárodným právom. Môžu tiež požiadať plavidlá, ktoré sa plavia v kľúčových dopravných oblastiach, aby nahlásili osvedčenia o poistení a občianskoprávnej zodpovednosti za škodu v súlade s príslušnými medzinárodnými dohodami;
7. že členské štáty EÚ zintenzívnia svoje úsilie s cieľom zabezpečiť, aby plavidlá dodržiavali svoje právne povinnosti týkajúce sa oznamovania informácií. Delegovanou smernicou Komisie (EÚ) 2025/811 z 19. februára 2025, ktorou sa mení príloha I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/59/ES, sa zavádza povinnosť plavidiel vstupujúcich do oblasti systému povinného hlásenia lodí poskytnúť jedno alebo viacero osvedčení o poistení vydaných ich poskytovateľom a uložených na palube lode, ktoré poskytujú dôkaz o existencii poistenia námorných pohľadávok, ako aj osvedčenia o občianskoprávnej zodpovednosti za škodu vydané v súlade s príslušnými medzinárodnými dohovormi;
8. že dohody s príslušnými vlajkovými štátmi na zabezpečenie ich súhlasu s vopred schválenými vstupmi na palubu na ich plavidlá na šírom mori alebo vo výhradnej hospodárskej zóne členských štátov EÚ by predstavovali dôležitý nástroj. V takýchto dohodách by sa mohli vymedziť podmienky a spôsoby spolupráce s každým príslušným vlajkovým štátom, pokiaľ ide o jeho plavidlá v „tieňovej flotile“, ktoré sa zapájajú do nezákonných operácií;
9. že medzinárodné právo, napríklad články 21, 73, 110, 111, 220 a 221 dohovoru UNCLOS, a v náležitých prípadoch aj článok X Parížskeho dohovoru o ochrane podmorských telegrafných káblov z roku 1884, umožňuje štátom prijať opatrenia na presadzovanie práva vo viacerých situáciách, ktoré môžu byť relevantné pre ochranu kritickej podmorskej infraštruktúry;
10. že okrem opatrení na boj proti činnostiam „tieňovej flotily“, ako sa stanovuje v bodoch 7 a 8, je teraz potrebné, aby štáty ďalej zvažovali rámec medzinárodného morského práva s cieľom riešiť rastúce výzvy a posilniť ochranu podmorských káblov a potrubí v súlade s dohovorom UNCLOS, a to v dôsledku rastúcich hrozieb a ničenia alebo poškodení podmorských káblov a potrubí,

11. ako aj svoj zámer spustiť širokú iniciatívu na vypracovanie nástrojov na riešenie hrozieb pre kritickú podmorskú infraštruktúru vrátane ochrany podmorských káblov a potrubí. Tieto nástroje by sa pripravovali na príslušných fórach, ako sú orgány OSN alebo IMO, v závislosti od ich obsahu. Uvedené nástroje môžu pozostávať napríklad zo súboru medzinárodných noriem dobrého správania pre plavidlá plaviace sa v blízkosti kritickej podmorskej infraštruktúry, v ktorom sa stanovujú osobitné zásady a usmernenia, zo súboru pravidiel pre plavidlá plaviace sa v mimoriadne citlivých morských oblastiach, z opatrení na posilnenie ochrany podmorských káblov a potrubí prostredníctvom lepšieho zabezpečenia, pozornejšieho monitorovania činností v okolí citlivých lokalít a z mechanizmov v súlade s medzinárodným právom, s cieľom predísť správaniu, ktoré ohrozuje takúto infraštruktúru, alebo z iných opatrení v súlade s dohovorom UNCLOS. Takéto nástroje by mohli siahť od právne nezáväzných až po nové záväzné nástroje.
-